

CIJENA lista: U preplati za čitavu god. K 38—, za polugodište K 18—, tromjesečno K 9—, mjeđno K 8:60, u maloprodaji 12 f. pojedini broj. OGLASI pišnaju se u opravi lista trg Custoza 1.

HRVATSKI LIST

Izlaže svaki dan u 5 sati ujutro.

Godina III.

U Puli, četvrtak 13. prosinca 1917.

Broj 274.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJEŠTAJ.

: Beč, 12. (D. u.) Službeno se javlja:

Istočno bojište:

Mirovna stanka.

Talijansko bojište:

Između Brente i Piave postignuli smo mjeđusnih uspjeha.

Poglavnica generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJEŠTAJ.

: Berlin, 12. prosinca. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna je djelatnost ostala u umjerenim granicama. — U mjesecu studenom iznala gublak neprijateljskih zračnih bojnih sila na njemačkim frontama 22 pripeta zrakoplova i 205 zračnih ljetala, od kojih je njih 85, kako se je moglo razabrati, palo iza naših crta, a ostali s onu stranu protivničkih položaja. Mi smo izgubili u bojevima 60 ljetala i 2 pripeta zrakoplova.

Istočno bojište

Ništa nova.

Makedonsko bojište:

Nikakove veće bojne djelatnosti.

Talijansko bojište:

U nekojim su se odsjećima između Brente i Piave razvili mjesni bojevi, u kojima smo do-premili zarobljenika.

: Berlin, 12. (D. u.) Večernji izvještaj javlja: Sa bojišta ništa nova.

Prvi majstor glavnog sijela Ludendorff.

NEPRIJATELJSKI IZVJEŠTAJI.

Talijanski:

11. prosinca u jutro: Jučer je na obim stranama engleske fronte vladala neobična djelatnost djetetača i topništva, naročito u odsjeću južno od rijeke Scarte, sjeverno od Lysa. U tom je predjelu bilo neprijateljsko opstrijeljavanje na nekojim točkama Žestoka. Sinoć je suzbilta, pod zaštitom Žestokog opstrijeljavanja, pokušana navala proti nekoj našoj postojanci istočno od Epehyja. Na drugim mjestima Cambrajske fronte vršiće se sukobi patrula, kod česa smo raspršili neprijateljske radničke odjele i učnili zarobljenika. Sa ostale fronte nema ništa da se javi.

11. prosinca: Duž čitave fronte topovska djelatnost, sa Žestokom paljicom među Brentom i Piave, te znatna djelatnost neprijateljskih baterija, na koje naši odgovaraju. Iza premoćne topovske priprave poduzeo je neprijatelj u obalnom predjelu, u okolini Capo Sile, u prvim noćnim satovima, jak pokušaj, da nam opeta istrgne položaj Agenzie Zuliani. Blo je brzo suzbil. Neprijatelj se je morao povratiti te je na bojištu ostavio u našim rukama mnogobrojan plijen i nekoliko tuceta zarobljenika. U zračnom su boju oboren dva neprijateljska ljetala, jedno u Noventu di Piave, drugo pogodjeno od savezničkih ljetetača, u blizini mosta Biula.

Francuski:

11. prosinca popodne: Sukobi patrula kod Tature, sjeverno od Bezonauxa. Umjerena djelatnost topništva u nekojim odsjećima u Loreni i u sjevernoj Alzaciji. Inače je noć bila svuda mirna.

Izvještaj istočne vojske od 9. t. mj.: Djelatnost se je topništva na obim stranama Vardara i blizu jezera podigla opet do neke stanovite življnosti. Na Strumi sukobi patrula, tijekom kojih su engleske čete zarobile nekoliko vojnika.

Engleski:

10. prosinca na večer: Danas su u jutro uspješno provedena ujesna poduzeća na Cambrajskoj fronti proti neprijateljskoj strazi istočno od Boreosa. Neprijateljsko odjeljenje, koje je strazu branilo, bilo je protjerano od škotskih četa; nekoliko je Nijemaca poubijano, nekoliko zarobljeno. Neprijateljsko topništvo bješće južno i jugozapadno od Cambraia opet djelatno. Djelatnost je neprijateljskog topništva porasla i istočno i sjeveroistočno od Yperna, naročito u susjedstvu Polygouske šume i Paschandaele.

Iz Rusije.

Antanta i sveopće primirje. — Izbori na fronti. — Japani u Vladivostoku. — Demobilizacija u Rusiji? — Ruski poslanik u Stockholmu o Finskoj i Poljskoj. — Glad u Finskoj. — Kriljenko i glavni stari. — Pitljane prehrane u Rusiji. — Novi nemir i sukobi na fronti.

: Carsko selo, II. (D. u.) Bežična brzjavka ruske vlade: Prema naknadno stiglim su se vijestima biljirci načelno izjavili sporazumima sa povodenjem rasprava o primirju s naše strane, kod česa all ne uzimaju u obzir samo naš front, nego i njihovu, i to pod uvjetom, da mi ne uzmaknemo a ma ni za jednu vrtstu i ne dopremamo njemačkim četama nikakvog živeža.

Petrograd, 11. (D. u.) P. b. a. Na čitavoj su fronti dovršeni izbori za ustavodavnu skupštinu. Menjševiki primili su prilike jedan posto svih glasova, revolucionarni socijalisti treći, a boljševici preko polovice svih glasova. Od glasovanja se je uzdržalo najviše 15 posto izbornika. — Sečjačka i plomlječka banka su zatvorene. Njihove je poalove preuzele državna banka. Na Trockijevu je zapovjed bilo proglašeno, da je više konzula i poslanika u nizozemstvu izgubilo pravo na penziju jer nijesu pristali na prijedlog, da rade pod vodstvom sovjetskih oblasti, kako je zaključio drugi sveruški kongres.

Amsterdam, 11. (D. u.) Reuterov ured javlja iz Londona: "Times" javlja iz Washingtona: Vljet iz Tokija o dolasku japanskih četa u Vladivostok biva od Japanskog poslanstva potvrđena. Izjavilo se je, da su Japanci poslali u Vladivostok tehničke čete, da luku za naredno vrijeđe upotrebe kao krajnju točku prekosibirske željeznice.

Carsko selo, 11. (D. u.) Bežična brzjavka ruske vlade. Japanski poslanik priopćuje, da Japan niti je imao, niti imaće sud namjeru, da Rusiju navijesti rat. Jedan član poslanstva oprovrjava vijest, da između Engleske i Japana postoji ugovor, prema kojem bi Japan navlijestio Rusiju rat u slučaju, da Rusija sklopila sa Njemačkom posebni mir. Više će pučki povjerenik po svoj prilici tečnjem mirovnih pregovora smješti javljati bežičnim putem ugovore i izjave zastupnik azaračenih vlasti četama saveznika i četama neprijateljskih naroda. Na isti će način biti i Široku množinu smješta obaviješteno o raspravama.

Beč, 12. (D. u.) Kako se s upućene strane priopćuje, vijest, koja potječe iz Kopenhaegen, o demobilizaciji ruske vojske, ne odgovara istini. Višeće pučki povjerenika doduće već nekoliko nedjelja nastoji oko otpusta 3 možda i 4 stariljih godišta. Naredbe, o smanjenju ruskih četnih stavina nijesu dosada, u koliko je poznato, izdane. Na isti način glasina o imenovanju generala Čerbačeva vrhovnim zapovjednikom i o njegovoj tobožnjoj misiji da stupi u mirovne pregovore, nije dosad s nijedne strane potvrđena.

Kopenhagen, 11. (D. u.) Wolffov zastupnik javlja: Demobilizacija je u Rusiji već započela. General Čerbačev, koji je podupiranjem alijiraca bio imenovan vrhovnim zapovjednikom, dobio je punomoć, da započne mirovne pregovore s Njemačkom. Pregovori pak moraju vrijediti samo za rusku frontu.

Kopenhagen, 12. (D. u.) List "Berlingske Tidende" javlja iz Stockholma: Novi je poslanik boljševika u Stockholmu izjavio, da je osvijedočen, eće učestvovati u ustavodavnoj skupštini podupirati boljševiku vladi te će se izraziti za nezavisnost Finske i Poljske. On smatra, da je to samorazumljivo, eće se ograničiti utvrđivanje alandskog otočja, te da će se preputstiti pučanstvu Finske i alanskog otočja, da samo odlučuje o budućoj sudbini otočja.

Kopenhagen, 12. (D. u.) Povjerenik finskoga senata za pučku prehranu, profesor Wendt, primio je od Lloyda George-a na svoju bežičnu molbu glede živeža za Finsku odgovor, da se Engleska u ovo vrijeme na žalost sama nalazi u takovom položaju, da engleska vlada nije u stanju, priteći u pomoć nuždi u Finskoj. Lloyd George ga medutim uputio, da pregovara s američkom vladom, te je završio s nadom, da će pregovori dovesti do željegog uspjeha.

Stockholm, 11. (D. u.) "Večernja Pošta" javlja: U zavod je Smolni stigla od Krilenka vijest, da je udovoljujući željama vijeća pučkih povjerenika, predao Matislavskom sve agende, koje se tču glavnog stana.

Petrograd, 6. (Zakasnilo.) Kako javlja odbor za prehranu, nadilazi dnevni dovoz brašna već jedan milijun kilograma. Kako je ustanovljen dnevni obrok kruha na 400 grama, iznala dnevni potrošak brašna 900.000 kilograma. — Povjerenik za prehranu u Tobolsku javlja, e je istraga potvrdila agravode prijašnjega ministra za prehranu, Prokopovića, da je Sibirija imala izvrsnu žetvu i da višak zalihe iznala devet milijuna tona. Odredjene su prešne mјere, da se uredi prevoz iz Tobolska u Moskvu.

Amsterdam, 12. (D. u.) Prema "Nieuwe Rotterdamsche Courant" javlja "Daily Telegraph" iz Petrograda, da je na jugoistočnim željezničkim prugama, koje vode prema Donu, vladalo veliko uzbudjenje. Za subotu se je očekivalo, da će kod Bolgrada buknuti boj. Prema vijesti Reuterovog ureda od 11. t. mj. iz Petrograda, došlo je kod Darmarovke do boja, koji se je, kako se čini, vršilo između odjela navalnih bataljuna, koji su se izjavili protiv maksimalista, te četničkih četa sa jedne strane i mornara, crne garde i pješadije sa druge strane. Iz Petrograda su poslani oklopljeni automobili, iz Harkova čete. Prema "Ruskom slovu" traže boj jedan dan i jednu noć. Boj je bio veoma žestok te su gubici bili veliki.

Haga, 11. (D. u.) "Nieuwe Courant" objavljuje sljedeću brzjavku Reuterovog ureda iz Londona: Ruski proglaš, koji je onamo prispolio bežičnim putem, zabranjuje, da se inozemcima prodaju ili pošalju ruski brodovi. Sve takve prodaje, sklopljene od početka rata dalje, proglašuju se ništetnima.

IZ AUSTRO-UGARSKA.

Budapest, 11. (D. u.) Zastupnička je kuća prihvatala poslije duže debate nagodbeni provizorij sa Austrijom. U debatu je posegao i ministar-predsjednik Wekerle. Sutra sledi treće čitanje.

* Antanta i Rusija. Prema vijestima što preko Stockholma dolaze iz Petrograda, opaža se, kako u ruskim vodećim krugovima nastaje spriječiti nekakav slom s antantom, koji bi radi mirovnog pitanja mogao nadoći, i kako se napinju, da sklene antantu nek sudjeluje kod mirovnih pregovora. U slučaju da ustavodavna narodna skupština nastavi započeti mirovni pokret, hoće zapadne vlasti da sudjeluju kod mirovnih pregovora. Francusko je poslaništvo saopćilo štampiščkonost da sudjeluje kod mirovnih pregovora po osnovi, koja odgovara dostojanstvu i interesima Francuske. Trocki je ponovno nagovarao saveznike, da sudjeluju kod pregovora.

* Češki jedinstvo. Povodom sjedinjenja se je čeških socijalnih demokrata i narodnih socijala obdržavao u Pragu narodno-socijalni kongres. U rezoluciji je izrečena nāda, da će se obje stranke združiti na ruševine internacionale.

* Rat na moru. Wolffov ured javlja iz Berlina: Jedna je od naših podmornica opet uništila u Atlantskom oceanu tri parobroda i jednu jedrenjaču.

* Bugarski ratni izvještaj od 11. prosinca. Glavni stožer javlja: U gornjoj su dolini Skumibija proveli nekoji naši odjeli uspješne izviđajce. U Moglenškoj smo okolicu protjerali više jakih neprijateljskih odjela. Na obje se je obale Vardara i osobito jugozapadno od Dojranja pojačala vatra od vremena do vremena do značne jakosti. Sjeveroistočno od Dojranskog je jezera i na donjem toku Strume bilo više engleskih odjeljenja našom vatrom suzbijeno. U okolicu su Monastira oborili njemački ljetaci neprijateljski jedan aeroplani, Na fronti u Dobrudži mir.

* Turski ratni izvještaj od 11. prosinca. Glavni stožer priopćuje: Sinajska fronta: Nikakovih osobitih dogadjaja. — Mezopotamija: Naše čete prosljedjuju neprijateljske odjele, koji uzmiču na Edhemu i na Diali.

* Panama je navljestila rat Austro-Ugarskoj, kako javlja Reuterov ured iz Newyorka.

* Iz Italije. Kako javlja „Corriere della Sera“, namjerava Giolitti u komori prihvatići riječ, kani se izjaviti doduše solidarnim sa vladom, ali kod toga ujedno uputiti na dosadašnje pogreške vlade. — „Secolo“ piše, da vlada zasad ne želi tajnih sjednica komore. — Tittoni je ustanovio povjerenstvo, koje će nadzirati vladu. — Ministarsko je vijeće dne 8. o. m. vijećalo o programu narednog zasjedanja komore. Ministar bje unutrašnjih poslova navlastito ovlašten, da prema potrebi narodnih interesa upravljuje sve državne i zemaljske nemještenike po volji za narodnu pripomoćnu službu.

* Haigh opozvan? „Berliner Tageblatt“ javlja iz Žurčice: Prema listu je „Zürcher Tagesschreiber“ položaj generala Haigha radi neuspjeha Engleza kod Cambrai ozbiljno uzdrman. Njegovim bi nasljednikom imao bili sadašnji vrhovni zapovjednik u Palestini, general Allenby.

* Prosvjed Čeha i Jugoslavena radi odgode parlamentarne odborske sjednice. Zastupnici su dr. Korošec i Stanjek predali dne 11. o. m. u ime jugoslavenskih i čeških izaslanika predsjedniku odbora za izvanjske poslove, dr. Baernreitheru, pismeni prosvjed, u kojemu stavljaju prigovor proti tomu, što bje za 12. o. m. zakazana odborska sjednica sa dnevnim redom „predlog izvanjskog ministarstva“ po predsjedništvu odgodjena. Sjednica da se je imala odgoditi tek na temelju zaključka samoga odbora.

* Francuske čete u Italiji. Dopisnik Reuterovog uveda kod francuskih četa u Italiji javlja dne 8. t. m., da su između francuskih i austro-ugarskih četa bili izmjenjeni prvi hici. Francuzi, da su preuzeли jedan od najugroženijih odsječaka. Na brzu ruku izgradjene obrambene linije, koje su Francuzi preuzeли, pretvaraju se sada u dobro izgradjeni obrambeni pojedinci, kakvog bi neprijeti našli u Francuskoj.

* Osvojenje Jeruzolima. Reuter javlja dne 11. t. m.: Osvojenje je Jeruzolima izazvalo problem velike međunarodne važnosti. Jeruzolim je osvojen od engleske vojske pomoći francuskih četa. Govori se, da će general Allenby imenovati engleskog vojničkog guvernera. Višat će se dakle engleska zastava, dok mogu istodobno biti na narodnom posjedu u ovim pokrajnjama, kao na školama, samostanima itd. razvješene francuske i talijanske zastave. Ponajprije će biti proglašeno opsadno stanje. Noće se poduzeti nikakvog pokušaja, da se prije sveopćeg mira uredi budući odnošaj grada. Međutim će se smatrati, da se grad nalazi u vojnoljkom posjedu Allenbyja.

* Novi portugalski kabinet. U novom je portugalskom kabinetu preuzeo Sidonio Paez predsjedništvo, izvanjske poslove i rat.

Političke vijesti.

Njemački Baltijci i rasprave sa Rusijom.

List „Stimmen aus dem Osten“ piše: Državni je kancelar, govoreći u zastupničkoj kući o mirovnoj ponudi sadašnje ruske vlade, izjavio, neka se kod eventualnih mirovnih pregovora čuva pravo samoodređivanja naroda u zaposjednutim područjima. A njemačka je zastupnička kuća pristala u glavnom odboru zaključkom uz tu izjavu. Prema našem znanju bili bi i njemačko-baltički političari na svaki način pripravljeni, da zauzmu ovo stanovište. Bude li u istočnim pokrajnjama upitano ptičanstvo, i bude li ono slobodno i bez straha pred ruskim osvetom moglo da smije izjaviti svoje mnenje, to nema nikakve sumnje, da će njihovi letski i estonski zemljaci složni s njima u želji glediće otcijepjenja od Rusije i priključenja njemačkom carstvu, o kojem bi se moglo još govoriti. U Kuronskoj se je zemaljska skupština, koja nije možda „skupština baruna“, nego uređeno zastupstvo takodjer i građanskih i seljačkih slojeva (i letskih dakako), već mjeseca rujna izjavila u tom smislu. Tko prati glasove estonskih novina, ne može ni najmanje sumnjati o tom, da će glas Estonske i po Estoncima naseljenog sjevernog dijela Livonske upravo tako glasiti. Kod toga jest pretpostavka naravski t. da se glasanje ne će obavljati pred cijevima ruskih puščanih strojeva.

Boljševici.

„Slovenski narod“ dobiva od svojeg praškog dopisnika zanimive vijesti o sadašnjim vlađaocima u Rusiji. U Češkoj se naime razdijelilo novinstvo u prosudjivanju situacije u Rusiji u dva tabora: jedni vele, da su boljševici židovi, trgovci, koji idu samo za dobitkom i vlašću, te na izmučenom russkom narodu prave bjesomučne pokuse, dok ih drugi pozdravljaju s najvećim simpatijama. Ta se posljednja skupina sastoji iz socijalista, koji pro-

sudjuju položaj kroz bečke naočale. A danas se već posvuda priznaje, da su vodje boljševika odgojeni u Austriji, gdje su u progonstvu živjeli. Tu su prebivali u Beču i Pragu, priredjivali tajne sastanke itd. Na početku je rata boravio Trocki u Beču, kaošto je uopće iz svog bijega iz Sibirije god. 1907. najviše boravio u Austriji. Nekoliko je vremena bio inženjer u nekoj tvornici kemikalija u Češkoj, i odan je pozitivno znade, da njegovo pravo imte nije Trocki, nego Braunstein. Zatim je bio u uredništvu lista „Arbeiter-Zeitung“, a odan je ga opet istjeran, jer je došlo bilo na vidjelo, da dobiva potporu od vlade. Kasnije je živio u Sieveringu kod Beča kao siromašan novinar, i u to ga je doba potpomagao sadašnji vodja menjševika, Skobeljev, koji je onda takodjer živio u Beču. Na svom odlasku nije mogao Braunstein da isplati stanařine, te je bio prisiljen da ostavi pokutstvo, koje je kasnije kućevlasnik rasprodao na dražbi. Kao novinar pisao je Braunstein mnogo u socijalnodemokratičnu reviju „Der Kampf“, gdje je god. 1912. oštro i ironično kritizirao Masarykovo djelo „Rusija i Europa“. Iste je godine priredio u Opavu tajni sastanak, na kojem su prisustvovali i češki i njemački socijalisti. Lenin, o komu se pisalo, da je židov, rodom je Tatar. Poznato je već, da je god. 1914. bio kod Krakova uhapšen kao ruski uhoda. Na molbu njegove žene intervencionirao je za nj zast. dr. Adler kod tadašnjeg ministra unutarnjih posala Heinolda, i Lenin je odmah bio ispušten. Beč je uopće bio u prilašnje doba sigurno utopljene svih onih ruskih revolucionara, koji stoje danas na čelu vlade. Nijemci, su ih odgajali i upućivali u naše unutarnje prilike. Razumljivo je, da nijesu ni danas ti vlađaoci u Rusiji baš skloni Slavenima u Austriji, tvrdi se da pače, da Lenin užasno mrzi ne samo sve ono, što je slavensko, nego i sve ono, što je rusko.

Samoodređivanje naroda.

Ociso, koje je danas na ustima svima! Jedni su ga dočekali s odučvljenjem, drugi sa zebnjom! Maleni narodi, koji su si svjesni svoje sile, snage i sposobnosti, osjetili su, da s tim geslom nastaje novo doba i da se približava konac krutonu apsolutizmu, pod kojim su dugi narodi stenjali. Trule su se države počele krebatiti, i kao prva pala je Rusija. Nezdravi sistem, nenačvani razvoj nije dozvolio ruskomu mužluku, da okusi nitri miriće od onog života, u kojem su živjeli kulturni i slobodni narodi. A najednom, kad je postalo stanje već nesnosno, ruski se mužluk uzvрpoljio, stresao i gurnuo zdečastim svojim ledjima tu pokvarenu mašlinu i — sve se srušilo. Teško je još reći, da li su te ruševline pokopale i mužluku, ili će se on ipak spasiti. Ali preom u Rusiji uzdrmano je cijelim svijetom. Trule su države osjetile nekako institutivno, da je snala nađlošuo čas, da i one obračunaju sa starim sistemom, da ga zabace, jer će se inače i taj sistem srušiti, i u svojim će ruševinama pokopati sve ono kržljavo, što se već kroz stoljeća daje narodima, da živaču. Osjetili su, da prijeti kužna bolest sa istoka, te su na daleko i široko razglašili, kako su oni već spremni na sve. Pripravili su, da priznaju svim narodima pravo, da se slobodno razvijaju i da sami odlučuju svojom sudbinom. Lanci su popustili. Ali onda, kao da su opazili, kako su tobože predaleko iši, previše občali u zebnji i strahu pred nemani sa istoka i pokušali su, da izvrgnu sve, što su prije sveto obećali. Neman sa istoka nije izgledao onako strašno, kako su si to oni u prvi mah predstavljali, a glavno je bilo to, da ta neman nije grizla nikoga, nije dakle bila ni za koga opasna. Vrijeme će nam međutim pokazati, što će ta neman u svojem bijesnilu, i ne znajući gdje je, pošto je tek iz kaveza izašla, učiniti, i da li će to njezino bjesnilo dječavati i na bližu okolinu. Prilike su u Rusiji danas sasvim nejasne. Maksimaliste su doduše zemljom (i to ne cijelom) zavlađali, ali se i njihova vlast počela u isto vrijeme da gubi. Opet novi dogadjaji, možda i novi meteži, ubijanja i plijenjenja. A možda je sve već svršeno. Dogadjaji se međutim mogu razviti na ovaj ili onaj način, ali jedno je neoporečivo: u ruskoj je revoluciji doživio stari sistem veliki poraz, a sigurno da to nije zadnji. Novo je doba, a i krvave žrtve, progoni, muke, glad, mrvarenje bjegunaca, sve je to otvorilo svijetu oči. Više nema zavaravanja, nema lijepih kobećanja, koja se nikad ne ispune. Danas se moraju zahtijevati dokazi i čini, iz kojih se može vidjeti, što se zbilja radi. No naši svemogućni državnici, kao da ne mogu ili ne će da to shvate. Obećavaju, skrivaju se za svoje kćerne i prazne govore, nagađaju, da je kod nas sve u redu, da oni ne će trpjeti i dozvoljavati umiješavanje tudižinaca u naše unutarnje odnosa, i sve to tvrde ti visoki državnici, koji vladaju svijetom, dok kod nas i

najprostiji težak i seljačina, koji živi u svom gnezdudaleko od svijeta, kazat će: ne, nije sve u redu. Stroj doduše još funkcioniša, vali je pokvaren, i što se datje bude popravak odgadjao, to će slom biti veći. Narod, svaki narod, koji si je svijestan, da je sposoban da sam živi bez tudjeg skrbništva, danas osjeća, da se sve mora jako brzo promijeniti, jer će inače morati da popusti jedan ili drugi remen na stroju, i stroj će biti tada nesposoban za daljnji rad. Geslo samoodređivanja naroda nije više prazna riječ, danas je to geslo postalo životom. Onaj, koji mu se usprotivi, nestat će ga u snažnom vihoru, koji će ga povući sa sobom. Figure, napunjene slamom, koje igraju na pozornici, pa nosile i lijepa i zvučna imena, danas ne znače ništa! Moćan vijor ide svijetom, koji ruši i obara kržljavo, trulo i sve ono, što nije više za život. Vrijor je taj, silan i mogući, jer se podigao iz krvi i patnja. Izmučenim potlačenim narodima glasa nove dane. Vijori, vijore, vijori!

Let „Information“ o Madžarima.

: Spomenuti list piše: Zastupnik je dr. Tresić-Pavičić nakanio bio u Zagrebu obdržavati niz predavanja. Madžari su mu, kako se je u ostalom samo moglo i očekivati, stavljali najveće poteškoće i nastojali, da sprječe ta predavanja. Morao je zadati svoju poštenu riječ, da će njegova predavanja biti bez političkog značaja. Samo pod tim je uvjetom smio obdržavati predavanja. U nedjelju, dne 25. studenoga, bilo je prvo predavanje. Koje li čudo, što su mnogobrojni slušatelji priredili govorniku najveće ovaciјe. Klicalo se je „živjela jugoslavenska deklaracija“ itd. Njegovo je predavanje bilo zapravo književno-pjesničko. Nakon predavanja zaputila se je oduševljena množica gradom uz poklike „dolje Švabe, dolje Madžari!“ Došlo je do demonstracija na ulici. Porazbijana su okna, došlo je do uapšenja. I drugi su dan bile slične demonstracije, za koje na dr. Tresića ni izravno ni neizravno ne pada nikakova krivnja. On je zadata bio svoju riječ i održao ju dakako. Uz sve je to redarstvo izagnalo dr. Tresića iz grada. Novi primjer za upravni sustav Madžara, nova ilustracija Wekerlovin riječima, da ni u jednoj državi na svijetu ne uživaju narodnosti toliko individualne slobode, kao što u — Ugarskoj. No gospodri oko Wekerla, Tisze i Andrássyja neka bude rečeno, e ne će sve nasilne mjere biti kadre, da zaustave naravski tok stvari. Danas nije nijedna sila više u stanju, da trajno sprječava ovaj ili ovaj narod u njegovim težnjama za političkom i individualnom slobodom.

Domaće vijesti.

Jugoslavima. Uz znatnu svotu za hrvatske škole u Puli, koju smo primili od naših mornara, primili smo ujedno i čednu pjesmicu, koja je popratila priloženi iznos. Neznatnu, sasvim neznačnu pjesmicu, bez ritma i rime, bez pustih i praznih fraza, koja međutim jasno govori, jasnije od dugih himna kovanica. Pjesmica nije izraz mašte, već je odraz čiste ljubavi prema domovini, ljubavi prostoga mornara, koji ne raspolaže zašljom frazą, da se izrazi. Odraz ljubavi čovjeka, na kojega more udara, i leden vjetar bije, koji je podvržen strogoj disciplini a ipak može taj prosti i ponosni mornar da pred cijelim svijetom slobodno proglaši:

Jugoslavenima!

Cujder i Velebita vila kliče, ustaj rode, zora svije; ustaj rode, ustaj sine, proti oči, oči i poskoči, sunce žarko sa istoka plavim vedrim nebom kroči.

Noćca ti je duga bila; mnoga ljeta i stoljeća spavao si težak sanak bita noća, bio danak. Sad ti eto svije zora, ustaj brate — već je hora!

Što ti rekoh - ne porekoh: Cijelim svijetom sad se glasiti tko je tlačen, nek se spasi! Cujder lozinka što veli: ravnopravnost svima želi. Sloboda ta sveta ptica plavim vedrim nebom kroči. Svijetu sad je ljubimica.

Drž se rode ovih riječi, narod svoj ti njima liječi: svijest mu, ponos iz ana budi, Jug'slaveni! bud' moim jednom potpuni na mjestu ljudi!

Jedan mornar.

Gradska aprovizacija saopćuje: Radi nestasice mlijeka, prisiljena je aprovizaciona komisija da privremeno snizi količinu mlijeka i da sada daje mlijeko isključivo djeci ispod dve godine. U to se ime umoljavaju gospoda liječnici, e bi odustali od izдавanja liječničkih svjedočaba u svrhu primanja mlijeka, jer su i takove svjedodžbe bez vrijednosti, budući da se mlijeko nije na koji način ne može u tu svrhu izdavati.

Razredna lutrija. Iz Beča nam brzojavljaju: Zgoditak od 60.000 K dobije br. 41.216; 20.000 K broj 6109; 10.000 K broj 120.832 i 5.000 broj 64.450.

Pošiljke na ratne zarobljenike i internirane. Kroz vrijeme od 1. do 22. prosinca 1917. ne smiju se primati pošiljke s darovima i poštanski omoti za ratne zarobljenike i internirane osobe.

Poštanski uredi u Goričkoj. Dne 12. prosinca o. g. biti će opet otvoreni poštanski uredi Tržič, Červinjan i Ronki i to za sada samo za pismovnu poštu uključivo službeno i zasebno preporučivanje. Kod poštanskih ureda Gorica 1., Gradež, Krmin, S. Lucija na Soči, Kobarid, Vedeja i Kopriva biti će istim danom proširen pismovno-poštanski saobraćaj također za zasebno preporučivanje.

Obustava primanja poštanskih omota za Trst. Radi nagomilovanja omota obustavlja se od ponedjeljka 10. do uključivo petka 14. prosinca o. g. primanje zasebnih omota za Trst. Izuzeti su potrebni omoti (pošiljke vojničkim opremanama za vojnička zapovjedništva i vojničke osobe, te pošiljke sanitetskim materijalom), nužni omoti, omoti kvasom i novčane pošiljke.

Grad Trst, Koruška, Kranjska i grad Sokal izlučeni su iz područja, gdje je brzjavljene zabranjeno. Time je dakle u ovim područjima dozvoljen promet sa privatnim brzjavkama.

Krumplir. Gradska nam aprovizacija javlja: Danas u 8 sati ujutro započinje prodaja krumplira, koji je određen za mjesec ožujak i to 6 (šest) kg. po iskaznicu. Tom će se prigodom otrgnuti odrezak, oznaden rimskom brojkom III. Prodaja će se kao i prvi put obdržavati u blizini perivoja Maria Valeria, jer to nije moguće na ino mjesto prenijeti, radi pomanjkanja prevoznih sredstava, osoblja i zgodnih prostorija. Tko još nije primio određenu količinu krumplira za mjesec slječanj i veljaču (12 kg po iskaznicu, odrezak II.), može da to učini i pridigne krumplir ove dane u skladistu Via Radetzky. Za pripadnike obitelji državnih tako i općinskih činovnika, kójima je dozvoljen povratak u Pulu, rezervirana je dolčna količina, koju će moći glave obitelji da podignu do par dana i na specijalnu iskaznicu.

Vojnička oprštanja. O vojničkim se je oprštanjima izjavio ugarski domobranski ministar: Što se tiče oprštanja, to se u tom pogledu valja držati najveće strogosti, pak on mora već sada navlješiti, da će se u buduće izdati još oštire odredbe. Honvedsko ministarstvo brine se za to, da se sve grane zvanja pogledom na oprštanje i u Ugarskoj pravedno uzmu u obzir, u prvom redu narodno gospodarstvo. Od interpelanta zahtijevanih podataka da ne može saopćiti, jer revizija oprštanja još je u tečaju kol u Austriji, tali u Ugarskoj, te mu tako tli podači ne stoje još na raspolaganje. Broj oprštanja je kod nas kao u Austriji tako velik, da se revizija još nije mogla obaviti. No on da može već sada saopćiti, da se nova revizija ne će više poduzimati, već da će se, ako bi trebalo nove redukcije oprštanja, što će po svoj prilici biti u ožujku 1918, oprštenici od 19. do 24. godine bez iznimke pozvati na vojničku službu. (Zast. Gejza Polonyi dovukuje: I u Austriji?) Da, bezuvjetno i u Austriji. Što se tiče trećega pitanja, to ministar ne može u tom pogledu ništa saopćiti, jer i njemu samom bit će tli podaci na raspolaganje istom poslije rata.

Ispakov. U jučerašnjem iskazu „Mlodari za hrvatske škole“, stoji, da je sakupio gosp. Lukić, dočim je imalo glasiti gosp. Lukić. — Tako isto moralo je stajati, da je darovao gosp. Dušan Jorančević K 12.—

Naši mali gosti u Srijemu i Slavoniji. Iz li-stova i karti, što ih dobiva od svoje matere naš mali Pavo iz Smilčića u Dalmaciji, koji je kod mojih u Srijemu na prehrani, razabrao sam, kako su matere ove djece zabrinute. Boje se, da možda ne slušaju „svog novog gospodara, da nisu možda bolesna itd.“ Budući da ima i iz Istre djece u Banovini, uvidio sam, da je potrebito, da koju rečem o tom pitanju. Već godinu dana donosite su banovinske novine tužne glasove čas iz Bosne i Hercegovine čas iz Istre i Dalmacije. U početku je narod u Banovini čitao te vijesti kô što se obično čitaju dnevne vijesti. Ali čitajući svaki čas takve tužne glasove stao se naš narod sve više zanimati, počeo je osjećati, da su ti nevoljnici krv njegove krvi — i sažaljevao ih je. Vrlo zasluzni „Središnji odbor za zaštitu porodice mobilizovanih i poginulih u ratu“ u Zagrebu, kojemu je na čelu sveučilišni prof. dr. J. Šilović, nije se mogao oglušiti vapajima i smišljao je, kako da pomogne. I došao na srećnu misao, da preko velikih praznika porazmjesti djece iz postradalih krajeva po Srijemu i ostaloj Banovini. To je međutim bio zamašiti posao i ferije su bile gotovo na

izmaku, a djeca nijesu još ni od kuda došla osim iz Istre, koja su bila smještena u zagrebačku okolicu. Valjalo je naime izaslanicima središnjeg odbora najprije obraći sva veća mješta i rastumačiti narodu, o čemu se radi, popisati obitelji, koje će preuzeti moći djece itd. Naš narod u Srijemu i uopće u Banovini pripravno se bio odazvao pozivu i nestreljivo je čekao, kada će doći djece. Najednoč dodje vijest iz Zagreba u miju okolicu, da će k nama doći za tri dana djece iz Dalmacije. Treći dan skupili smo se iz više sela s kolima u Šamcu, da ih dovezemo u svoja mjesta. Naroda se skupilo bezbroj na stanici, da vidi tu djece. Svaki si predstavljao, da će ista jedna djece biti suha kô prst, kako se veli. Priznajem, da sam ih sâm takvima zamišljao. Najednoč stigne vlak, a djece stadoše klicati: Živili! Iskravči se postavi ih odmah njihov pratilac učitelj iz Zadra u red. Bio je to više tužan prizor. Neki držao u ruci mali zamotak rublja, neki ništa. Inače nijesu izgledala djece baš jako slaba, pošto su si roditelji trgali od ustiju i zadnji komad kruha, samo da im djece ne gladuju. Djece gledala kô poplašeno nas, a mi njih. Kako je bilo već začnulo, priredile su im gospodje i seljakinje obilnu večeru. Malo po malo postajala su djece sve veselija, dok se nijesu posve razjunačila i ugaljala se. Mi smo doltle, kolli smo došli kao izaslanici iz pojedinih mjesta, obavljali razdlobu, koliko će se u kojo mjesto odvesti. Stadosmo ih prozivati i smještati u grupe. Djece najednoč utilinula i gdje koli stao potiskojeći. Ta valjalo im se rastati i poći u pojedina mjesta. Posadimo ih u kola pa tjerat, da stignemo u svoje mjesto. Kad su djece vidjela, kako konji brzo lete zidnom cestom, svidjelo im se i na naše nutkanje i zapjevala su. Za pô sata prevalisimo 8 km. i stigosmo u Babilnu Gredu. Baš nedjelja pa se sva sila naroda skupila pred opć. poglavarnjom. Djece iz kola zvikaše: Živili babogreci!, a narod se u tili čas sjatio oko djece. Djece došlo manje, nego se prijavilo obitelji, i sad nastalo naijecanje, tko će ugrabiti koje djelete. Jedva se nekako ta stvar uređila. U početku bila su djece nujna, dok se nijesu prvikla. Kad bi koji koga od njih opazio na ulici, dovikivali bi jedan drugomu, a nedjeljom su se oblieno kod kojega gazde svi sastajali. Razgovor bi im se najviše kretao oko toga, kako je komu kod njegova gazde. Dakako da svima nije jednako t. j. što se tiče hrane, svi se do sita nahranile, ali onomu je dakako lagodnije, koji je kod koje gospodje udove, nego onomu, koji je kod sejnjaka, jer ovaj drugi nema recimo toliko „comfort“ kao onaj prvi. Djece su se sad već sa svim prviklja, dapače već naglašavaju riječ na glaskom onoga kraja, a i upotrebljuju specijalno lokalne izraze. Za godinu dana ne će se ni primjetiti, da su iz Dalmacije. Jednom riječju po prečno svima je posve dobro, jer se narod osjeća odgovornim za primljenu djece. Dapače više ih je na brizi ovo tudi djelete od vlastite djece, jer znaju, kako su majke dotične djece u brizi, da im nije djelete u dalekom svjetu bolesno ili šta drugo. Sada je uopće u Srijemu i Slavoniji puno djece, jer su se tamo smjestila sva djece iz Bosne, Hercegovine i Dalmacije, i nešto iz Istre. Muslimansku djece iz Bosne nije se porazmjestilo po kućama, nego ih se svu smjestilo u svilaru u Vinkovcima, gdje su kao u kakvom konviktu. Muslimani naime ne začinjujaju jela mašču niti uopće jedu svinjsko meso, a onda su i posve druge religije, pa zato ih se mora sve zajedno napose prehranjivati. Neka dake budu i roditelji iz Istre, koji su svoju djece poslali u Banovinu, bez brige i neka se tješe, da će opet vidjeti svoju djece veselu i zdravu. Ovom prigodom istaći mi je, da će ova opća seoba djece u Srijemu i u Banovini uopće biti veliki dobitak u svakom pogledu. Djece će zbljžiti svoje gazde sa svojim roditeljima i izbjrat će medje između Banovine, Istre, Dalmacije i Bosne. Mnogo će od ove djece privući onamo i svoje roditelje pa će se stalno onđe nastaniti. Na taj će se način silom prilika provesti ono, o čemu se toliko bez uspjeha pisalo u novinama, da se Srijem i Slavonija napuče našim življem iz drugih krajeva. Kad bi ta sva djece zauvijek tamo ostala, to bi bili danas sutra kršni momci i zdrav podmladak, koji bi zaustavio najezdu tujinaca, koji se šire baš najviše u Srijemu. Uopće bi bilo s narodnog stanovišta najpoželjnije, da sva djece, što su došla u Srijem i u Slavoniju, onđe i ostanu. Time bi se bar donekle nadoknadio manjak domaćega pomladka, kojega je zbilja malo. Kako su sad odmah živjli dugi sokaci, otkad su došla ova djece! I tisuća obitelji s više djece ne

bi bogzna koliko slavonskih sela dostajala, da u budućnosti sačuva hrvatsko obilježe Srijema. Nestasica narodnoga življa osjećala se teško već prije rata, a sada dakako daleko više. Vrlo dobar utisak učinilo bi se na naš narod u Banovini, kada bi se u Istri pa u Dalmaciji povela akcija, da se skuplja novac za istu dječecu i šalje središnjem odboru u Zagrebu. Tim bi se novcem nabavljalo odijelo i obuća, jer je ipak prevelika žrtva za tamošnje pojedince, da za svog novac kupuju i odijelo i obuću, koja je vrlo skupa. Poznato je, da ovdašnji seljaci imaju prilično novaca. Treballi bi dakle da i oni sa svoje strane doprinesu, koliko mogu, za uzdržavanje djece. Takva bi akcija ujedno urodila dojam posljedicama. Toliko evo malo potanje o t. zv. emigrantskom pitanju djece iz Istre i drugih krajeva. — C.

Dnevne vijesti.

Ravnateljstvo Družbe sv. Ćirila i Metoda za letu primilo je od 20. listopada do 30. studenoga o. g. slijedeće prinose: Na prijedlog gosp. Peroslava Paskijevića daruje Matija Freund, tvorničar cigaretnog papira u Zagrebu K 200—; Trgovačka obrtnička komora u Zagrebu K 100—; Časnici iz Požuna K 50—; „Hrvatski List“ Pula u ime sabranih prinosa K 10.000—; G. dr. Dragan Filipović, Petrinja K 140—; Samoborska štedionica Samobor K 25—; „Novosti d. d. Zagreb K 20·44; G. Josip Grašić, Beram, na uspomenu nezaboravnoga p. dr. Ivana Kreka K 50—; Poglavarstvo općine, Koprivnica K 100—; G. dr. Vladimir Pešeković, Dvor K 100—; G. Antun Clach, Volosko K 20—; G. Leonardo Tomašić, Opatija, da počasti uspomenu blagopok. Regine Mlran K 20—; G. Ivan Flamin, Opatija u isto ime K 20—; G. Filip Crvarić, Opatija u isto ime K 10—; G. Innocent Stanger, Petrovaradin K 20—; G. Ivan Gojtan, Gospic svoj mjesecni dar K 10—; G. Gašpar Martinčić, Ilok K 250—; G. Sefstacion Cvek za obligatnog „Starčeka“ K 25—; Općinsko poglavarstvo trgovista, Đakovo K 1000—; „Primorske Novine“ Sušak u ime stiglih prinosa K 1000; G. dr. Pero Magdić, Varaždin, sabranih prigodom proslave Martinja, među prijateljima K 150—; G. Janko Dujak, Sisak K 200— i to K 100— dar g. Aleksandra Mikleni iz Zagreba, te K 100— „stalnog stola“ kod restauratera Milana Vimpesk u Sisku; Pučka škola Komlećinci K 5·20; G. Ivan Turk, Opatija K 5·30; G. Dujak Janko, Sisak, sabranih po g. Vladimиру Sidar u svatovima g. Marije Krausel sa g. Franjom Šime u Javzeniku K 50—; G. Gašpar Martinčić, Ilok K 250—; Posuđilnica u Voloskom u ime dara K 500—; G. Justi Anton, Volosko, da počasti uspomenu blagopok. dra. Frana Domaldovića na Rijeci K 10—; G. dr. Ivan Pošćić šalje nagodbenu svotu u kaznenom poslu Anton Ciković pok. Frana iz Jurčići proti Alojziji Zamlić iz Rubesi K 10—; G. dr. Pero Magdić, Varaždin šalje K 5000—, što ih je darovao jedan hrvatski rodoljub (primorac) stanujući u Zagrebu; G. Pavao Magdić, trgovac u Ljubljani, da počasti taj lijepi primjer domovinske ljubavi polaze K 2000— u ime utemeljiteljne svote; G. Vjekoslav Carlavariš, Opatija prigodom svog vjenčanja K 500—. Živjeli plemeniti darovači! Na prijed za Družbu u ovim teškim časovima!

„HRVATSKI LIST“

prodaje se:

Vodnjani: Prodaja duhana A. DEBETTO.
Kanfanar: Prodaja duhana TURČINOVIC.
Pazin: Papirnica NOVAK i prodaja duhana IVICH.
Poreč: Prodaja novina MARTIN SREBOTH
Trst: Novinsko opravništvo G. FANO, knjižara i papirnica GORENJEC & Comp.
Buzet: D. SIROTIĆ.
Volosko: M. STIRN.
Lovran: A. BASSAN.
Kastav: LJ. JELUŠIĆ.
Tinjan: DUŠAN DEFAR.
Cerovlje: JELE GRAH.
Sv. Petar u Sumi: JOSIP BANOVAC.
Višnjan: A. GAŠPARINI-GRŽINA.

Potpisujte 7. austrijički zajam!

Prodaja ribe. U slučaju, da prispije riba prodavat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imadu danas vlasnici živežnih karata počevši od broja 4381.

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiralata broj 346 od 12. prosinca 1917.

Posadno nadzorstvo satnik Horak. Lječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“; štopski lječnik dr. Schiller. Lječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: hrvatski lječnik dr. Teichmann.

Knjižara papirnica i knjigovežnica

Ivan Novak

Pazin, (Istra)

Preporučuje prigodom božićnih blagdana i nove godine, svoju bogatu zalihu svakovrsnih razglednica.

Dalje preporuča svoju zalihu kolendara, i to: „Dantén, malu i veliku pratiku, Kolendar Srca Isusova, Veliki zabavni kolendar, „Vojnički kolendar“ kao i dnevne, tjedne i džepne kolendare za god. 1918.

Naručbe se opravljaju brzo i točno.

Kino „Crvenog Kriza“

Ulica Sergija broj 34.

Dans novi raspored

Početak od 2:30 do 8:30.

Neprekidne predstave.

Ulaznina: I. prostor 1 K; II. prostor 40 fil.

Uti se može kod svake predstave.

Bavateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

Iz Svetе zemlje.

Iz najnovijih se vijesti razabire, da je ipak uspjelo Englezima, da potisnu Turke iz Jerusalima i da sami zaposjedu grad. Tom nam je prilikom prispjelo od hodocasnika, koji je pred nekoliko godina posjetio svetu zemlju, ovo nekoliko sličica, koje niže donosimo. Sveta je zemlja danas u rukama engleskim, koji namjeravaju tamo ustanoviti novu židovsku slobodnu državu. Lijini su ti sinovi već sastavili narodnu židovsku vojsku, koja će za njihove interese boravati. Hoće li se pak mudar Žid dati izrabiti — ili će ga lukavi Englez nadmudriti — nije još stalno. Jedno ipak moramo, pa makar i preko volje priznati, da je na žalost uspjelo Englezima, da i bez križarskih vojna oslobode Sveti grob.

Jafa. Podyvodi lanci pogibeljnih hridina okružuju tu luku, koju slavi najdavnija povijest. U Jafi redaju se kroz stoljeća pučka mitologija i biblijske pričevi, kršćanstvo i rimski spomenici, arapski i turski život sa grčkim i mlačkim gospodstvom.

Dugo, mučno putovanje vodi do Jerusala, turskoga El-Kuds-a. Krasan je vidik nad

Poziv tebi i svima!

Ako si Austrijanac, sjećaj se naših pobijedjućih četa u Italiji! Nepuštaj ih na cijelitu, već potpiši

VII. RATNI ZAJAM!

Pošto nijesu u strijeljačkim jarcima, dužan si pomoći kod kuće potpisivanjem potrebitih sredstava! Ratni zajam donaša i tome visoke kamate. Ako hoćeš šedit na malo, onda potpiši posredni ratni zajam osiguranjem!

Time skribiš za sebe, za svoju ženu i djecu!

Bez ikakvog ilječničkog pretraživanja, pristupit mogu muški, žene i djeca, do 60 godina starosti.

Visoki kamati uračunavaju se u korist osiguranome. U isplatu primaju se i prijašnji ratni zajmovi.

Primjer: Potpišeš II i osiguraš II K 1000 na 15 godina. Zato ćeš platiti po 48 K godišnje. — Ako doživeš, ili ako umreš već prvi dan, onda kašnje odmah dobiješ tvoja obitelj ciljnih 1000 K nom. ratnog zajma.

Visoki kamati su već naprijed uračunani u veoma niskoj premiji. Za kapitaliste najveća važnost je uplata premije odmah:

Primjer: Potpišeš II i osiguraš II se na 15 godina za 1000 K. Zato ćeš platiti na jedan put samo K 540/82 premiju. Ako umreš već prvu godinu, dobit ćeš tvoj K 1000 nom. obilježju, tome još K 505/76 u gotovom novcu.

Još je ugodnija kombinacija potpisivanje i osiguranje na zakladnice, koje zapadaju god. 1926. Primjer: Za 3000 K platiš K 200/230. Poslije 9 godina dobiješ 3000 K u gotovom novcu. Ako prije umreš, kažimo poslije 3 godine, dobit ćeš tvoj: 1) 3000 nom. ratnog zajma u državnim zakladnicama; 2) tomu još K 1447/08 u gotovom novcu.

Može se potpisati ratni zajam sa osiguranjem djece i manje zdravih osoba. Izvan tega ima i puno ugodnijih uvjeta za potpisivanje ratnog zajma osiguranjem od 5000 K, do najviših svota.

Tko je potpisao 6. ratni zajam osiguranjem, može za 7. zajam povisiti svotu.

Kad će nastat mir, pokajat će se mnogi, da nije uporabio ovih ugodnih prilika, koje se sad, valjda po zadnji put, nudjavu!

Potpisivanje prima

c. kr. austr. vojnička zaklada za udove i sirote u Trstu ul. Lazzaretto vecchio br. 3.

Izvan toga može se prijaviti kod svake opštine općinskih ureda te kod
kotarske poslovnice u Puli,
trg Custoza br. 45.

Potpisanje se može, na želju, objaviti u novinama.

Vrijeme za potpisivanje je veoma kratko, zato neka se svak požuri! Naša se vojna uprava nuda, da će svak učiniti svoju dužnost, i time podpomoći naše hrabre vojnike u strijeljačkim jarcima!

MALI OGLASNIK.

Kupuje bez svakog vrsti vlastne i komade za konje
Josip Blazidi ul. Glevia 1. (prodavaonica
ženskih pleti).

Bijelo istarsko vino, iz pažinske okolice
na prodaju u veletrgovini vina G. Guzzi Albrelitov u ulici 5.

Pečatni vosak

dobiva se kod tvrtke

Ios. Krmphotl, — Pula trg Custoza 1.

Jerusolmom, dok se u nj ne dospije, blatan je i bijedan, kad se u sveti grad dodje. Negda čudo svijeta, nije od njega ostalo skoro nikakvih spomenika, ni od Salamunovog hrama ni od drugih ponosnih zgrada, što su ga već resile. Danas je Jerusolim obični zamazani turski grad.

Čim se iz Jafe kroz Jafsku vrata i par ulica dodje na nelijepi trg, tu se ugleda crkvu Svetog groba, a u njoj na lijevo diže se rebasti zvonik. Na ulazu joj čuče Turci, pušeći mudro svoje čibuke. Prošavši predrijemak, gdje putnici cijeluju kamen, na koji je bio mrtvi Isus položen, dodje se pod kupulu nad samim svetim grobom. Taj je bogato urešen mramorom, srebrom, zlatom, slikama i čilimima. Dijeli se u dva prostora, na mjesto, gdje se je angelo prikazao Marijama, i na grobnicu Isusovu.

U toj crkvi, koja nije ni slika više od onoga, što je bila pod carem Konstantinom Velikim, pod turačkom zaštitom, jesu zastupani katolici i Grci, Armenci i Maroniti, te se vječno prepisuju, tako da nije moguće održati pobožne službe božje.

Do sadašnje crkve Sv. groba je kapela Sv. Jelene na Golgoti. Nekoliko mramornih stepenica vodi na vrh svetog brda, a više drugih do mjeseta, gdje su pronašli drva svetog križa. O uskru sve tu vrvi hodočasnicima svih naroda i

jezika. Nastane li tučnjava, to ih kundacima utiše turski vojnici.

Od vojarne, gdje stoluje turski paša, na mjestu, gdje se negda dizala Pilatova sudnica, vodi na vrh Golgotu uska i slikasta ulica Križnoga puta, uz koju su sagradjene razine kapelice izmjenice sa zgradama iz Irudovih vremena na židovski način, ter kućama sa najsajnijim urešima na vratima i prozorima iz Saladinovog doba u maurskom slogu.

Na ulici Križnog puta diže se moderna palaća, austrijski gostinjak na jedan pod gotovskog načina.

Još je u Jérusolimu vrijedna da se ju spomeni Omárova mošea na Visini Morjai, gdje se dizao slavni Salamunov hram. Mošea je rijetka umjetnina i spomenik najljepšeg saracenskog sloga. Usrijed nje стоји pet stopa visoki kamen, prekriven crvenim atlasom, a nadkriven baldakinom od porpore. Turci kažu, da je s njega Muhamed odletio put nebesa. Za židovskog je kraljevstva i svetišta bio taj kamen žrtvenik paljenica. Te je najviši vrhunac brda Morjah, iz kojega se je pokazao Židovima angelo osvetnik Davidovog preljeuba, kada je posao na narod kugu.

(Nastaviti će se.)